

„Оги – Огненото Драконче“

© Автор на текста: Маргарита Йорданова Дюлгерова

© Художник: Невена Колева Колева

Кой владее тайното оръжие РаП? Какво се случва, ако оставиш друг да мисли, друг да действа и решава вместо теб? Кой е Дъг? Ще заслужи ли доверието на Оги-екипа? Ще поведе ли змейското опълчение срещу Ламята? Ще научиш от „Оги и Дъг“.

3. Оги и Дъг

Съдържание

	Епизод №:
Тръгнахте да дирите змей.....	3-01
Суграшицата	3-02
Ави изчезва	3-03
Змей ли е?.....	3-04
Или пъстърва?	3-05
Из „Детска фолклорна енциклопедия“ ЗМЕЙ.....	3-06
Какво донесе Свраката?	3-07
РаПър и Окоето на Ламята	3-08
Маймунката Ефу не спори, а действа...3-09	
Новината.....	3-10
Вълшебството на Лунния лъч.....	3-11
Дали не сгрехихме?	3-12
Колеж за ръководни червеи?	3-13
Какво се случи с Вемура?.....	3-14
Птичата войска	3-15
Риба – прилики	3-16
Риба – разлики	3-17
Обучението на Дъг	3-18
Еньовден	3-19
Речник към „Оги и Дъг“.....	3-20
Азбучен указател към „Оги и Дъг“.....	3-21
Въпроси към „Оги и Дъг“.....	3-22
Библиография към „Оги и Дъг“.....	3-23
Дневник на приключението.....	3-24

Тайното оръжие РаП	3-25
Прочетѝ!.....	3-26

3_01_Тръгнахте да дирите змей

Решихте и тръгнахте да дирите змей. Вече сте високо в планината, но няма и следа от него. Мадмоазел Фу и Оги – огненото драконче са се пъхнали в лупата, а тя се е смалила и се е скрила в козината на кученцето Дан. Гарванчето Охи прехвърква от скала на скала. Изчаква приятелите си край малко водопадче.

Изведнъж голямо сребристо тяло подскача над водата. Остри зъби щракват на милиметри от крилцето на Охи. Долната челюст на нападателя е като кука. Въпреки че Охи успява да подхвъркне, куката едва не го завлича в езерото.

– Ох-и! К-к-какво беше това?!

– Джаф! Пъстърва.

– Идват да си хвърлят хайвера. Плуват нагоре срещу течението на реките. – пояснява малката водна капка Ави.

Мадмоазел Фу учудено повдига вежди.

– З-з-змей! – трепери гарванчето.

– Джаф! Пъстърва!

– Змей!

– Пъстърва!

– Хей, почакайте! Нали сте приятели.

Разтревожената Ави капва право върху човката на гарванчето, готово да клъвне кученцето. Успява да предотврати схватката.

– Тя, Ламята, само това чака – да се изпокарате...

Мадмоазел Фу се измъква от лупата. Многозначително я поглежда.

Жестът ѝ ти напомня нещо... Но какво?! Не можеш да се сетиш...

3_02_Суграшицата

Представи си, че си Оги – огненото драконче, макар и да изглеждаш като малко зеленооко момче.

Зоркият ти поглед улавя и най-лекото помръдване в езерните дълбини, прониква през скалата, владена в езерото.

Аха! Ето го. Врагът се спотайва зад нея. Стрелва се напред. Просветват острите му зъби. Тетивата е изпъната. Стрелата ти го очаква. Чудовището размахва опашка. Разлетяват се капки-искри. Засиява златист ореол около зъбатата глава. Подпалва стрелата ти. Отклонява я.

Запращаш копието право в сиянието. То припламва и изчезва, но чудовището е невредимо. Плъосва в езерото. Пламтящи кръгове се разпростират около мястото, където се е гмурнало.

Далечна гръмотевица тътне страховито, а ехото повтаря тътена. Планината изглежда все по-страшна и сурова. Плисва дъжд – студен и силен. Суграшицата¹ те обсипва с ледени зрънца. Приятелите ти зъзнат – мокри до кости. Оръжията ти ще ги сгреят ли?...

Прегръщаш Дан и Охи. Скриваш лупата – мадмоазел Фу. Плаче ти се от безсилие и гняв... О, не! Това не е сълза, а малката капка Ави – стгушила се е в ъгълчето на окото ти. Загръщаш приятелите си. Сърцето ти бие с все сила. Но дори и в образа на момченцето Оги – ти пак си огнено драконче. Скоро успяваш да ги сгрееш. А и дъждът вече е спрял. Пекна слънце. Ширна се бездънното рилско небе.

– Ох-и! – перпели гарванчето, измъква се от пазвата ти, оправя си перцата. – Казах ви аз – това е змей. Около скалата не капна нито капка дъжд.

– Джаф! Никакъв змей не е! – измъква се и кученцето Дан от топлата ти прегръдка. – Вятърът отвя облака! В планината е така. Тук има силно въздушно течение. Заобикаля скалата. Топлият въздух отнесе дъжда.

– Благодаря ти, Оги! – малката капчица Ави сияе, прилича на подскачаща дъга. Дали е от слънцето или от сиянието на Огненото драконче?

Мадмоазел Фу отново е приела човешки образ. Спретната, чиста, нито едно косъмче не се е разместило в строгата ѝ прическа.

– Все пак, Оги, надявам се че си разбрал – добрите намерения трудно се съчетават с оръжията, които раняват и убиват...

Леле..., колко прилича на майка ти или на учителката ти, когато те мъмрят, че пак си се бил с някого... Но е права, нали?

¹ В речника към „Оги и Дъг“ е обяснено значението на тази дума.

3_03_Ави изчезва

– За да използваме тайното оръжие трябва да разгледаме добре чудовището.

– Джаф! Оги, то не се спира нито за миг.

– Ох-и! Изчезна!

– Кой?

– Ави. Избледня. Стопи се. Вижте! Точно тук. – Гарванчето подхвъркна и кацна на голямата скала, забила нос в езерото.

Дан и Охи едновременно са открили нещо. Едва не се търкулват надолу. Надничат, за да разгледат по-добре рисунката върху скалата.

Мадмоазел Фу се е превърнала пак на лупа. Смело е нагазила в ледената вода.

Оги прелита над нея. Драконовите криле проблясват с всички цветове на дъгата. Пъстроцветната светлина преминава през лупата – мадмоазел Фу. И чудото става. Рисунката засиява, уголемява се. Чудовището, застинало в скок, е пред вас – изваяно върху скалата, която проговаря:

– Ави го нарисува...

– Джаф! Кога?

– Кой си ти, ох-и?

– Скала или Скала. Както ви се харесва... Но... учтивите гарванчета първо поздравяват, после питат... Кога? Точен въпрос. Младият детектив е надушил следата... Ави го нарисува – светкавично – тъй, както само водата умее да вае и запомня... Успя – точно преди Чудовището да я плени.

– Жива и здрава ли е? – тревожи се мадмоазел Фу.

– О, да! Но ще бъде вън от играта още доста дълго време...

3_04_Змей ли е?

Край езерото запъхтяна спира малката круша Оли:

– Къде е змеят?

– Джаф, няма никакъв змей!

– Ох-и! Има! Неуязвим е за нашите копия и стрели.

– В долината...

– Джаф! Вие там долу..

– Видяхме! Чухме! Гърмя, трещя, святка се. Змейовете се биеха, прогониха Ламята.

– Джаф, най-обикновена буря.

– Ох-и! Змей!

– Яви се като вихрушка... – стеснителното червено омайниче Ели най-сетне е набрало кураж да се включи в спора.

– Джаф! Не беше вихрушка. Нито змей.

– Спаси гората и долината от градушката. Доведе дъжда. Напои земята. – горещи се Оли.

– Предпази ме от суграшицата. – допълва омайничето Ели.

– Джаф! Опази те скалата. Виж, надвиснала е над теб.

– Первазът е малък – не би могъл да ме запази...

– Хо-о-оп!- скакалецът Скокльо се приземява върху скалната козирка – точно над цветето. – Достатъчно. Цяла стартова площадка!

Ала този път шегата му никого не размива. Спорът се разгорещява.

– Ох-и! Около скалата на Змея не падна нито капка дъжд!² Неуязвим е за нашите копия и стрели.

– Джаф! Защото вятърът отвя дъждовните облаци. Въздушното течение ги повлече към другия край на езерото, към водопада. То заобикаля отдалеч Скалата.

– Възможно е... Има и добри змейове... – Вятърът донесе гласа на Вемура – най-мъдрото дърво в долината.

Заговори ли тя, тихият ѝ глас достига от върховете на планината, до най-отдалечените кътчета в низината, та чак до брега на морето. Мъдра е Вековната Мура. Много е живяла. Много е видяла. Много е препатила. Помни дори времето, когато змей е бил стопанин на езерото и долината.

– Змей-сайбия? За който ни разказваше, когато бяхме малки? – пита старата круша – Мама Йоли и се усмихва, а щерката ѝ Оли нетърпеливо я прекъсва:

– Какво значи „сайбия“?

– Стопанин – отговаря Скалата – „сайбия“ е турска дума.

– Джаф! Какъв ти стопанин?! Едва не ни умори от студ. – изръмжава Дан.

² Едва сега ли забеляза, че там не капна нито капка дъжд? Печелиш 2 точки наблюдателност. Ако вече си забелязал това, добави си не 2, а 10 точки наблюдателност и по 10 точки познание и съобразителност.

– Добрите змейове се грижели да има дъжд – тих и спокоен – да напои земята, да съживи гората. – обяснява мама Йоли.

– Да не би суграшицата да е „тих и спокоен, напоителен, дъжд“? – Скок иронизира Скалата. Подскача и тупва до голямо ледено зърно. – Едва не ме размаза – вижте, още не се е стопило.

– Змейовете-стопани пазели своето землище от бури, градушки и от своите крадливи събрата....

– Своето?! – Старият гарван Ох, таткото на Охи, вторачва пронизителния си поглед в Скалата.

От този поглед се смразяват и най-щурите палавници в гората. А появи ли се ледено-стоманената нотка в гласа му – всичко живо замлъква. Но не и Скалата.

– Да. – отговаря тя невъзмутимо.

– Искаш да дадем родната си гора на някакъв си змей, дошъл, кой знае откъде.

В гласа на гарвана-вълшебник сякаш плуват ледени планини – айсберги...

– Гората не е само ваша... – обажда се и Вемура – Живеем заедно.

Помагаме си. Вие – птиците – ни пазите от гъсениците. Ние – дърветата – сме дом за вас.

– Защо да не приютим и опитомим един млад змей?! От него може да излезе добър змей-сайбия...

Мама Йоли е вечен оптимист. И най-голямото чудовище е готова да приласкае. И Оли е като майка си – винаги търси доброто. Ето и сега – сочи рисунката на Ави.

– Вижте очите му – съвсем като човешки са!³

– Тъжни и уплашени. – тихото гласче на червеното омайниче Ели накара всички да се замислят...

3_05_ Или пьстърва?

До вечерта вече всички в гората и долината само за това спореха: Змей ли е или пьстърва новият обитател на езерото.

Ти пак си се превъплътил в образа на Оги? Е, добре, действай! Разсей заблудата.

– Това е зрителна измама. – казва Оги и се превръща в зеленооко момченце.

³ Ако вече си отбелязал в своя дневник на приключението, че е възможно, непознатото същество от езерото да е дете, получаваш една точка добронамереност.

– Ох-и! Змей!

– Джаф! Пъстърва!

Мадмоазел Фу насмешливо ви поглежда през лупата – сякаш сте забавни буболечета. Отнякъде изскача пъргавата малка круша и тупва точно до лупата .

– Здравсти. Битка ли ще има?

– Джаф! Здравей, Оли. Спорим. Аха. Май ще се разхвърчи перушина...

– Ох-и! Козина!

– Чувате се чак до края на гората. Вече всички разбраха...

– За змея?

– За пъстървата?

„Май ще се сбият.“ – мисли си Оли и бърза да ги успокои:

– Помните ли любимата фраза на мама Йоли?

– Ох-и! От книжката за Малкия принц?

– Джаф! „Трябва да търсиш със сърцето си.“

– Ох-и! „Най-важното е невидимо за очите.“

– Да. Съсредоточете се! Затворете очи! – командва малката круша.

– Ох-и! Змеят...

– Джаф! Къде е ? – Кученцето Дан стреснато отваря очи. Души наоколо.

– Ох-и! Не го виждам, но чувствам, че е изплашен. – Гарванчето каца до Дан.

– Самотен и тъжен. – добавя мадмоазел Фу.

– И въобще не е чудовище! – не издържа Оли, изстрелва бързо своето мнение – Не е нито истинска риба, нито истинско вълшебно същество.

– Джаф! Какво е тогава?

Изад близкия камък се чу тихо, срамежливо гласче:

– Дете. Омагьосано.

Всички стреснато се втренчиха в малкото червено омайниче, а то поаления още повече. Притеснено е, но явно знае, какво говори.

– Здравей, Ели! Чу ли всичко?

– Да. Видях, как Ави изчезна.

– Джаф! Седнали сте да окайвате Чудовището, че било тъжно и самотно. – Ами Ави?! За нея помислихте ли? – сърдито изръмжава Дан.

– Ави е добре. Само е ядосана, че не можем да я видим. – тихо рече Ели

– Но къде е тя? – крушката Оли присяда на брега край езерото.

Оги разтревожено я поглежда. Омайничето става още по-алено от притеснение.

– Не зная, къде е Ави. Чувствам, че се мести заедно с Охи.

– Заедно с мен? – чуди се гарванчето и спира току до водата.

– Охи, Оли, махнете се оттам! Да не искате и вас да отвлече Чудовището. – тревожи се Оги.

Ели пак затваря очи. Крушата се отдалечава от брега. Гарванчето безшумно подхвърква и каца точно зад червеното омайниче.

– Сега Ави е на една човка разстояние. Зад мен. – казва Ели и отваря очи.

– Джаф! Внимавай, Охи! Да не стъпчеш Ави!

– Няма страшно. Тя е някъде над него. – успокои го Ели.

– Джаф! Рибата я е омагьосала.

– Ох-и! Змеят!

– Стига! Ако ще спорите, поне го правете както трябва. – Оли истински се е ядосала. – Потърсете приликите и разликите!

Но за да се справиш с тази задача, трябва да си припомниш, какво знаеш за змея. Ето, какво пише във фолклорната енциклопедия:

3_06_ ЗМЕЙ_ „Детска фолклорна енциклопедия“

Как изглежда?

Огромна змия с човешка глава. Тялото ѝ блести като огън. Разпери ли люспестите си криле, размаха ли опашка – искри хвърчат. Щом кацне – гръм се чува.

Понякога е получовек – полузмия: с голяма глава, с криле под мишниците, люспесто тяло и змийска опашка. Съвсем рядко може да се появи със смесените черти на човек и риба.

Как се появява на тоя свят?

От недоубита стара змия, грабната от вихрушка и издигната в небето. Деца, останали сирачета преди да се родят, се превръщат в змейове.

С какво се храни?

С билки, трева и роса.

С бял хляб от най-чисти и едри зърна. Прясно мляко най-обича и гъсто вино, което се носи в кърпа – вино, направено от най-зряло и черно грозде.

Според фолклора⁴, какво прави?

Води дъждовните облаци в образа на пиле. Зададе ли се отнякъде облаче – змеят го дебне – лежи ничком и само духът му ходи по облаците. Град ли свие, дъжд ли завали – около него мястото е сухо.

Само ако змеят бъде наранен – там пада пороен дъжд.

Змеят е повелител на светкавиците и гръмотевиците. Мята ги срещу Ламята и крадливите си събрата.

Когато змейското око започне да действа, къщите се тресат и керемидите падат.

Когато се изправи – опашката му е в Долната земя, тялото на Земята, а главата в Горната земя. Змеят здраво свързва тези три тайнствени, всесилни и възшебни за човека светове.

Кой може да победи Змея?

Повика ли ги Свети Илия, змейовете се успиват и отиват на небето.

Смели мъже с дебели тояги и железни ръжени ръгат тъмнината – да утрепят змея.

Билкарки с билкова отвара поливат портите, с желязо ги залостват стопаните – дано да спрат змея.

Змеят може ли да бъде добър?

Да, с тези, които обича.

Прадедите ни вярвали, че всяка страна си има свой змей – „сайбия“ – т.е. „стопанин“ и господар, който пази плодородието от зли хали, от крадливи свои събрата, от градушки и бедствия.

Ето как Дан и Скалата записаха наблюденията на Оги-екипа за приликите и разликите между тайнствения обитател на езерото и фолклорния образ на змея:

Прилики:

Тяло на риба. Човешки очи. Човешки чувства. Неуязвим за хладно оръжие.

Около мястото, където се скри, земята остана суха.

Огнени кръгове се появиха във водата, когато се гмурна.

Разлики:

Главата му не е човешка. Не мята светкавици. Не предвожда дъжда.

⁴ Виж значението на тая дума в речника – към „Оги и Дъг“.

Скри се от бурята.

3_07_Какво донесе Свраката?

– Змеят си е змей ... Трябва да бъдем нащрек. – рече Ох и кацна край поточето.

Прелетя Свраката. Гузно се оглеждаше, но не го видя. Клоните на елхата бяха добро прикритие.

– Каква ли беля пак е забъркала... – въздъхна Гарванът-вълшебник.

„На змей вяра да нямаш...“ – мислеше си Скокльо. Скакалецът тихичко подскочи, скри се зад Скалата. Прескочи водопадчето и тупна върху големия плосък камък наред поточето. Там шарена сянка го пазеше от ярките слънчеви лъчи. Ветрец подухваше и люлееше клоните на елхичката, която го скриваше от любопитните погледи. Но той виждаше и чуваше всичко.

Тъкмо се настани върху топлия камък и...Цоп! Нещо потъна в плитчината – край камъка. Скокльо надникна, като внимаваше да не го види Свраката. Тя търсеше нещо в поточето. Явно – не го намери. Гневно изтрака с човка и отлетя.

– Ох... Тази Сврака пак е домъкнала нещо лъскаво...

Старият вълшебник Ох кацна върху камъка до скакалеца. Наведе човка и извади от потока мъничко огледално човече. Щом го остави върху камъка, то започна да се кандилка.

Бутнеш ли го – накланя се чак до земята. Докосва я и сякаш набрало нови сили се килва в обратна посока... Огледалното човече се въртеше в кръг и се покланяше ли, покланяше... Напред-назад, напред-назад. И си тананикаше: „РаП, РаП, РаП!“

Неусетно скакалецът заподскача заедно с него. Върху огледалното човече затанцуваха образите на много скакалечета, много елхи, много поточета.

Ох предпазливо се отдалечи. Прикри се зад един голям камък. Внимателно наблюдаваше танца на огледалните отражения. На Скокльо му беше много забавно. Но изведнъж забеляза нещо странно... Уж своя образ виждаше в огледалата, а всяко отражение се различаваше от него и от другите танцуващи скакалечета. Скокльо се закова на място.

– Ей, огледален пумпал, спри!

Но човечето не спираше. Танцуваше ли танцуваше. А заедно с него танцуваха и странните отразени елхи, поточета, скакалечета. Скокльо забеляза, че отражението на гарвана Ох сякаш се размива и изчезва.

Няма време за мислене. Превъплътيل си се в образа на скакалеца. Решаваш да захлупиш огледалното човече с огромно листо подбел⁵, скачайки върху него.

Гарванът Ох насмешливо клати глава.

Ти се бориш с огледалното човече, но то е пъргаво и тежи повече от теб.

Продължава да се кандилка под листото и да си тананика весело:

– РаП, РаП, РаП!

– И какво си мислиш, че правиш?

– Спасявам те.

– Мило, но безсмислено. Това е РаПър – играчка.

– Но огледалният ти образ започваше да изчезва. Като Ави, когато кацна върху окото на Ламята.⁶

Старият вълшебник те поглежда с уважение.

– Хм...да си бдителен никога не е излишно.

Браво! Наблюдателен си, Скокльо. Забеляза новото вълшебство на огледалното човече: РаПър показва бъдещите действия на всеки, който застане пред него и се отрази в огледалната му повърхност.

Заслужи по 100 точки наблюдателност и вълшебство.

Ще получиш още по 100 точки мисловни умения и сила, ако отговориш на въпроса:

Какви са приликите и разликите между вълшебството на РаПър и магическата сила, скрита в Окото на Ламята?

3_08_РаПър и Окото на Ламята

ПРИЛИКИ:

Р А З Л И К И :

Физически части

РаПър

Окото на Ламята

1. Какво се случва? Изчезва образ	Огледален образ	Променя се образът, възприет от героя.
2. Къде се случва? Край поточето в света на Оги-екипа.	В огледалото.	В мислите и чувствата на героите.

⁵ Подбелът е билка против кашлица с големи листа, която расте близо до поточетата в планината.

⁶ Виж „Оги и Ламята“.

3. Кога се случва? Вълшебството се задейства при контакт на героя с вълшебния предмет.	Когато героят решава, какво да прави, докато образът му се отразява в огледалото.	Когато Ави танцува върху окото на Ламята.
4. Какво причинява? Разкрива важни, съкровени неща.	Намеренията, действията на героя в близко бъдеще.	Страховете на героите.

Умствени части

РаПър

Окото на Ламята

1. Защо се случва? Героят сам задейства вълшебството.	С намеренията или с предстоящите си действия.	Със страховете си.
2. Как да се предотврати? Да помисли, да реши, да противодейства.	Да не се отразява в РаПър.	Да надмогне страховете си.
3. Как да се предпазим? Като го опознаем и разберем, как действа.	Да се постави преграда между героя и огледалното човече.	Да опознае и овладее, да победи страховете си.
4. Как да го използваме? Да изправим врага си пред него.	Да поставим РаПър пред врага, за да узнаем, какво крои.	Да разкрием страховете на врага и да го сблъскаме с тях.
5. Ще ти помогне ли в игрите? Да. Ако го използваме правилно в необходимия момент.	Ако застанем така, че да виждаме образа на врага, но ние да не се отразяваме в огледалото.	Ако изненадаме врага и обърнем вълшебството срещу него – ако го накараме да повярва, че най-големите му страхове са оживели.

3_09_Маймунката Ефу не спори, а действа

Изведнъж споровете замряха. Всички притаиха дъх. Втренчиха се в малката маймунка Ефу. Тя се бе промъкнала до края на скалата, където се криеше непознатото същество.

Ефу свали раницата си. Постави върху скалата красива, пъстро тъкана кърпа, върху нея – погача, китка с росни билки, купичка. Разнесе се ухание на прясно издоено мляко и мащерка.

– Вземи, хапни си. – рече Ефу, прибра раницата и си тръгна.

Купичката мигом се изпразни. Погачата започна да се смалява. Росата засия и изчезна заедно с билките.

– Нали ви казах – змей е! – гарванчето Охи подхвъркна и кацна на полянката от жълти и червени омайничета.

– Хареса росата, която събрахме. Прие да бъде наш змей-сайбия. – от радост омайничето Ели поаленя.

– Вече няма да падат градушки. Няма да има суша. – подскача Оли.

– Няма да се страхуваме от бурите. Имаме си змей-стопанин. – с облекчение въздъхва Вемура – мъдрото вековно дърво.

– Имаме си вече змей! Наш! Роден! – Свраката летеше и крещеше с все сила. Цялата долина ехтеше. – Змей-сайбия!

– Ия! Ия! – кикотеше се Ехото.

– Знаем вече. – равнодушно отвърщаха животните, заети с грижите си:

Да построят домовете си;

Да отгледат дечицата си;

Да съберат храна за зимата;

С една дума – да оцелеят.

– Змей-сайбия! Расте не с дни, а с часове! – врещеше Свраката.

– Как няма да расте! Цялата долина го храни. – Изскочи отнякъде скакалецът Скок.

По стръмнината маймунката Ефу едва тътреше тежък гюм. След нея Дан носеше цяла камара горещи погачи. Остави ги край езерото. Те мигом изчезнаха. Гюмът се изпразни.

– Ох-и! Змеят расте... Все повече и повече мляко пие...

– Джаф! Мама Йоли меси и пече по цяла нощ. Изпогорих си лапичките... Ако погачите не са горещи...

– Ще се сърди, разбира се. Змей е това. Щом ни пази, ще го храним.

Малката круша Оли ядосано разтрива кръста си. Явно я боли, но не се оплаква. Нали и тя от ранни зори събира капка по капка росата от цялата долина, за да напои змея.

– Откакто се е заселил в езерото, бурите ни заобикалят. Вали само тих, напоителен дъжд. – обажда се и Ели – червеното омайниче.

– Минали са само няколко дни... – многозначително се мръщи Ох, омагьосаният гарван-вълшебник.

3_10_Новината

– Научихте ли? – изперпели Свраката.

– Ли! Ли?- изкикоти се Ехото.

– Основан е колеж за ръководни червеи. Мъдрото вековно дърво ще ги обучава. За да векуват като царуват...

– Уват! Уват! – не мирясваше Ехото.

– Ох-и? Ръководни? Червеи?! И кого ще ръководят?

– Вас! Да събирате повече роса. Да печете по-големи погачи за Змея. Да му носите повече мляко.

– Апетитът идва с яденето... – Скакалецът Скокльо подскочи и кацна на едно листо.

– Това от опит ли го знаеш? – не на шега се ядоса Ели. Червеното омайниче поаленя и гневно стрелна с очи скакалеца. – Ти и твоите побратими налитате на ята. И тогава – горко ни!

– Змеят поне ни пази от градушката. – уморено въздъхва мама Йоли.

– Ох-и! И е само един, а скакалците са много...

– Един, ама лапа колкото милион скакалечички дружини.

– Тихо! Ще го разгневите! – прошепна Оли.

В същия миг всичко се разлюля.

– Когато змейското око започне да действа, земята се тресе и керемидите падат. – забоботи гласът на Скалата.

Паника обхвана долината.

3_11_Вълшебството на Лунния лъч

Цяла нощ не спаха обитателите на долината. Щом земята се разтресеше, изскачаха от домовете си, бягаха надалече от големите дървета.

Мадмоазел Фу и Огненото драконче се прислониха до Скалата.

Луната надникна иззад облаците – голяма и кръгла. Един лунен лъч премина през лупата и попадна върху Скалата. Тя мигом се превърна в компютърна Скала, която показва, откъде идват вълните, разлюлели земята.

Скала проговори:

„Епицентърът⁷ е на 500 километра на североизток. Потъват скалите около нефтеното находище. Изваден е прекалено много нефт. Опразненото място под земята сега се запълва от срутениите скали. Разлюлява земните пластове.“

Оги се огледа. Никой ли не чува думите на Скалата? Защо ли?

Лунният лъч погали Огненото драконче и ... когото Оги погледнеше в очите, чуваше мислите му:

Мадмоазел Фу загрижено се взираше в него: „Пак ли цяла нощ будуваш?“

Мисълта на мама Йоли го погали: „Май че много се страхуваш?“

Вгледа се в тъжните, мъдри очи на вековната мура Вемура и чу: „Дните стават все по-къси...“

„Змеят гневно ли се въси?“ – питаше се омайничето Ели.

„Действа змейското око...“ – мислеше си Оли.

„Тътен. Ако пак се разтресе? Змеят ще ни отнесе!“ – трепереше Ефу.

„Не е туй змей, а природното явление – страшното земетресение!“ – горещеше се скакалецът Скокльо.

Ако изпълняваш ролята на Огненото драконче, сега трябва да решиш, ще каже ли Оги на приятелите си за вълшебството, дарено му от Лунния лъч.

3_12_Дали не сгрехихме?...

– Докога ще храните чудовището от езерото? – провикна се скакалецът Скок и подскочи предизвикателно пред извитата като кука муцуна, която се подаваше от водата.

Малката круша Оли, маймунката Ефу и гарванчето Охи се нахвърлиха с бодливи думички срещу Скок. Прогониха непокорния скакалец.

Умилостивиха змея.

⁷ Епицентърът е мястото, където земетресението е най-силно, защото там се разместват земните пластове. Ако знаеш това, заслужаваш 5 точки познание. Запиши ги в своя дневник на приключението!

Сега кученцето Дан мъкнеше двойно по-големи и много по-горещи погачи. Маймунката Ефу тътреше със сетни сили гюмове два пъти по-тежки от нея самата. Малката круша Оли съвсем пожълтя от умора. Да се събира росата капка по капка съвсем не е лесно...

А Ели червенееше от срам, като си спомнеше, как прогониха Скокльо. Мислеше си: „А дали той не беше прав... Дали ние не сгрешихме, като провъзгласихме пришълеца за стопанин на планината?“

Питаш: Какво се случи с мъдрото вековно дърво Вемура? Какво стана с колежа за ръководни червеи?

3_13_Колеж за ръководни червеи...???

Те едрееха и хитрееха. Вемура всеотдайно се грижеше за тях.

– Най-важно е да не забравяте никога, че трябва да се грижите за тези, които ръководите!

– И да изгризете тези, които си позволяват да ви поучават.

Изхихика най-едрият червей и отхапа порядъчно парче от кората на вековното дърво.

Вемура се сгърчи от болка, но все още вярваше, че някое от тези нещастни създания ще разпери криле и ще полети... Ала те само пълзяха, гризяха и дебелееха...

Дните отминаваха. Кората на вековното дърво беше проядена на толкова много места, че заприлича на решето.

Гъсеници напитиха листата на дърветата. Обещаваха на гората, че ще има нови – пъстроцветни, летящи листа. Ала от всяко обещание се пръкваха пълчища от още по-ящни гъсеници.

Гората умираше. Въздухът не достигаше. Изворите пресъхваха.

Децата на горските обитатели робуваха през девет земи в десета, за да купят вода и въздух за родителите си.

Търтеи дебеловрати пристигнаха. Издигнаха нектартеки. Продаваха вълшебен пращец. Без него горските обитатели вече не можеха. Заради него – убиваха. Смъркаха все повече и повече... Искаха поне за миг, той да им върне уханието на цветя и горски билки...

Оги с ужас наблюдаваше всичко и не вярваше на очите си. Чу тихия стон на вековното дърво:

„Ние сами отхранваме чудовищата... Каним ги да ни поробят... Само слагаме в ръцете им юздите⁸, дори ги молим да ни пришпорват...“

3_14_ Какво се случи с мъдрото вековно дърво Вемура?

Вековната мура мълчаливо понасяше обидите и болката. Колежът за ръководни червеи се разпростря от корена до върховете ѝ. Кората на Вемура бе проядена и суха – като прахан.

Една нощ, в средата на лятото, се разрази внезапна буря. Изви се вихрушка. Блесна и тресна в един и същи миг. Светкавица порази вековното дърво. От сърцевината му избухна буен пламък. Обхвана колежа за ръководни червеи. Скоро само пепел остана от тях.

Огънят бързо се разпространи. Нямаше листа, нямаше вода, въздухът бе сух и прашен. Сякаш за миг – гората изчезна. После пороен дъжд плисна, изми лицето на планината, напои земята.

Ала много, много години, минаха, докато нови гори израснат, нови потоци запечат по планинските склонове, нови поляни разцъфнат. Земята бавно лекува раните си. Гората се възражда, за да съхрани живота и красотата на света, но за това са нужни много, много години...

Ако осъзнаваш, **колко опасно е да позволяваш друг да мисли, други да решават и да действат вместо теб**, получаваш дар – вълшебство, което е по силите само на най-великите магове: Можеш да върнеш времето назад. Преди пожара...

3_15_ Птичата войска

Превъплътил си се в образа на гарванчето Охи? И вече си обходил девет земи, прелетял си над девет планини, прекосил си девет реки? Събрал си всички пойни птици? Ала не се чува птича песен...

Птичийт облак закрива слънцето. Ритмично почукват човките – все по-бързо и по-бързо, картечен откос сякаш унищожават гъсениците. Ето и тежката артилерия – пристигнали са кълвачите. Подгонили са дървесните червеи.

А търтеите? Те първи търтиха да бягат. Но не стигнаха далече...

⁸ Значението на думата виж в речника към „Оги и Дъг“.

Тъкмо навреме се превъплъти в образа на Оги.

„Змеят-сайбия“ умее да се придвижва безшумно. Дебне Охи. Скакалецът Скок прави безумно смел скок – опитва се да спаси гарванчето. Каца право в окото на Змея, вкопчва се с все сила, но напразно... Челюстта като кука вече е захапала Охи.

– Оги, не се помайвай! Действай!

Ти политаш. Вихрено обгръщаш приятелите си. Змея оковаваш в огнена сфера. Докосне ли стените ѝ – подскача... Сякаш танцува нестинарски танц върху жаравата на крилете ти, ласкаво обгърнали Охи и Скок.

– Ох-и! Благодаря!

От окото на гарванчето капва бисерна капка. Плаче ли Охи? Не. Това е Ави.

– Ави, откъде се взе?! – подскача скакалецът край нея.

– През цялото време бях тук – над Охи, но не можех да ви помогна. Вие дори не ме чувахте...

– Да. Магията беше силна...Щом заслепи и мен...– въздъхва Вемура.

– Магията не е змейска. – както винаги омайничето Ели първо чувства магическите вихри – Ламята...

– Ламята, как не! – сърдито грачи Ох – гарванът-вълшебник.

– Ние сами сме си виновни. – поклаща голите си клони мама Йоли.

– Искахме друг да мисли, друг да действа вместо нас. – тъжно допълва малката круша Оли.

– Джаф! Решихме, че Змеят ще се грижи за гората и планината вместо нас.

– Ние сами го създадохме. – подрипва скакалецът Скок. – Кой знае дали това Нещо въобще е змей...

– Какво ли е това същество? – мъдрува маймунката Ефу.

– Джаф! Прилича на пъстърва...– ръмжи Дани.

– Дете е. – упорито твърди омайничето Ели.

– Да, дете е. – потвърждава Ави. – Докато бях омагьосана от Ламята чувах мислите му. Чувствата му ме заливаха – като вълни.

– Казах ви: тъжно и самотно е... – въздъхва Омайничето.

– Джаф, Ели, Ави, това не са неговите мисли и чувства, а магията на Ламята. – отсича Дан.

– Ох-и! Тъжно и самотно било! Щеше да загине Вемура заради него. А и цялата гора! – възмущава се гарванчето.

– От векове събирам ум и разум, а повярвах в „ръководните“ червеи. – Вемура тъжно наведе проядените си клони.

– Ние му носехме все повече и повече храна... – каза маймунката Ефу, сгуши се в клоните на мама Йоли и прегърна прежълтялата от умора Оли.

Старият вълшебник разтърси черните си пера и изграчи:

– Ох, май сами сме си виновни...

– Мислех, че искате точно това... – изскърца някакъв непознат глас.

– Я, то проговори! Джаф! Ти риба ли си?

– Не знам, какво съм... Откакто се помня, все плувам. И съм все сам. Всички бягат от мен...

– Но откъде дойде?

– Не знам. Скочих над големия водопад.

– Нищо ли не си спомняш за родителите си?

– Нищо.

– Горкото... – въздъхна Червеното омайниче.

– Добро сърце имаш, Ели. Наистина съм тъжен и уплашен...

– Тук си на сигурно място. Не се страхувай. Виж, Оги, колко е смел. Преди да се роди е летял из Вселената.

– Приличаме си... Той в яйце, запратено в космоса. Аз в хайвер, залостен в невидима клетка... И двамата сме сираци – още преди да се родим. Майка никога не ни е прегръщала, татко никога не ни е целувал...

– Да не познаваш майчина и бащина ласка... – наистина е страшно и тъжно... – Ави не знаеше, как да утеши новия си приятел.

– Невидима клетка? – учуди се Скалата.

– Да. Изскочих от хайвера... Отвсякъде невидими прегради обграждаха водата...

– Джаф! Хайвер! Риба е! Казах ли ви?! Пъстърва!

Виж, какви прилики с риба открива кученцето Дани:

3_16_Риба – прилики:

Тяло на риба
Плува, гмурка се

Живее в чисти и прохладни води
Може да плува срещу течението.
Може да подскача високо над водата, дори и над водопада.

– Диша с хриле. – обади се и малката водна капка Ави. – Има 20 хрилни тичинки на първата хрилна дъга.

– Ох-и? Точно 20? Как ги преброи, Ави?

– Гмурнах се – през хрилете.

– Много си смела! – възхити се Червеното омайниче Ели.

– Коя пъстърва има 20 хрилни тичинки на първата хрилна дъга? – нетърпеливо подскочи малката круша Оли.

– Джаф, американската дъгова пъстърва.

– Ох-и! Никоя пъстърва няма толкова остри зъби, нито челюст като кука...

– Салмо гайрднери иридеус – една от най-древните разновидности на американската дъгова пъстърва. Изчезнала е преди 150 години. Точно такива зъби е имала и такава челюст – като кука.

– Ох-и! Скалата била цяла компютърна енциклопедия!

– Скалата! Гарванче, името ми се произнася с ударение върху първата буква „А“!

– Приятно е да се общува със знаещи... – Но щом видът е изчезнал преди 150 години, как се е появил отново? – Запита Мадмоазел Фу и изискано се поклонил на Скалата.

– Създаден е в лабораторни условия. В магнитно поле поставили хайвер. Събудили генетичната⁹ му памет. Така се появили риби, които първо помислили за акули. После разбрали, че са древна разновидност на дъговата пъстърва. По-свирепи и по-устойчиви на болести, на замърсяването и затоплянето на водите.

– Ох-и! Създали чудовище?! – възмути се гарванчето.

– Тези генетични експерименти били забранени след това. – Скалата въздъхна. – Поне така казват...

– Джаф, как се е озовала тук тази пъстърво-акула?

– Ох-и! Може би Ламята я е домъкнала ...

⁹ В клетките, от които са изградени живите същества – растенията, животните и хората – има гени, които определят, как те ще изглеждат, с какво ще се хранят, от кои болести ще боледуват. Там се съхраняват и данни за това, как живите организми са се променяли през вековете. Сега учените ги изследват и дори вече могат да ги променят и създават нови видове. Това може да бъде полезно, но и много опасно...

- Пъстърво-акула, моля ви се ще ме нарича. Аз чудовище ли съм?
- Джаф! Не, но си малко страшничък... с тия остри зъби и челюст като кука...
- Забравихте за разликите. – напомни мама Йоли.

Гарванчето Охи започна да ги изброява:

3_17_Риба – разлики

Челюстта му е различна.

Неуязвим е за хладно оръжие.

Вълшебни сияния витаят около него.

Около него земята остана суха по време на бурята.

Има човешки очи и човешки чувства

- Говорите за него, като че ли той не е тук. – Ави е разгневена.
- Але-хоп! – Скакалецът Скокльо се преметна през глава и тупна точно върху челюстта-кука. – Ами ако обърнем наопаки плановете на Ламята? Ако направим пъстърво-акулата наш приятел...?
- Ох, стига с твоите щуротии! – сърди се старият вълшебник и разперва черни криле.
- Сериозно! Помислете! Ако го направим предводител на змейското опълчение... Ще сразим Ламята.
- Готов съм на всичко, за да ви помогна... – изскърца гласът. – Научете ме, променете ме, омагьосайте ме!
- Но тогава ти ще станеш нещо различно, а не пъстърва. – тревожи се Оги.
- А ти, не прие ли образа на момченцето Оги, за да спасиш приятелите си.
- Обратното – те ме преобразиха, за да ме спасят от Ламята.
- И без това вече не мога да се върна... За дъговите пъстърви аз съм още по-ужасно страшилище, отколкото за вас....
- Ох, не може да се върне времето...
- „Времето е в нас и ние сме във времето...“¹⁰ – е казал един мъдър и смел българин. – Избоботи Скалата, но никой не разбра, какво искаше да ги посъветва.

Дали е по-добре да си това, което си?

¹⁰ Тази мисъл е на Васил Левски – Апостол на Априлското въстание.

Или да станеш това, което искаш да бъдеш?

А може би да приемеш съдбата си – да се превърнеш в това, което е нужно, за да спасиш приятелите си?

И тъй, самотното дете – не познало родителска ласка, пожела да се учи, да им бъде приятел и да стане добър змей. Реши да стане предводител на змейското опълчение.

Дали успя? Разбира се! Че как иначе?!

3_18_Обучението на Дъг

Змейчето растеше не с дни, а с часове и още по-бързо се учеше. Нарекоха го Дъг. Скоро всички го обикнаха. Че как да не харесваш едно толкова сърдечно и любознателно змейче?!

Обграждаха го с любов и всеотдайни грижи. Вемура му разказваше за дърветата, Ели – за цветята, мама Йоли – за билките. Ефу го учеше да скача и тича, Ави – да се пързалия по водопада. Мускулите му заякнаха. Дъг беше много умен. Попиваше мъдростта и силата на Скалата, вълшебствата на стария гарван Ох, неуморния, търсец дух на скакалеца Скокльо.

Славата на новия стопанин на планината се разнесе през девет земи в десета. Долетяха млади змейове – силите си с него да премерят. Отведе ги Дъг до най-високите планински върхове, до най-дълбоките пропасти. Там да се сражават, на горските обитатели да не навредят. Гърмяха, трещяха, три дни и три нощи мятаха мълнии – не успяха да го победят.

Признаха Дъг за предводител на змейското опълчение. Срещу кого ли? Срещу Ламята, разбира се. От памтивека се знае, че змейовете с Ламята враждуват. Своите землища от пороите и градушките бранят. С Ламята битка на живот и смърт водят.

Щом разбраха, че Ламята преследва Оги и мадмоазел Фу, заклеха се – до последна капка кръв да воюват, но от Ламята да ги опазят.

3_19_Еньовден

В една безлунна нощ в началото на лятото, навръх Еньовден, се зададе Ламята. Като върви – тресе земята, ечи долината. Ехото повтаря този ек, умножава го. Сякаш не една Ламя, а хиляди газят земята, унищожават реколтата.

Главите ѝ – кучешки, с големи остри зъби. Краката ѝ – с яки нокти. Опашките ѝ – на колело завити, накрая – сраснал рог. В тъмното само люспите ѝ блестят – златни и огнено-червени. Девет глави, девет опашки. Във всяка глава по девет езика измамни думи нашепват:

– Дъг... На змей ли се преструваш? Ами ако ролята прилепне като втора кожа за теб? Ако завинаги си останеш змей? Ами ако си нужен на пъстървите повече отколкото на горските дрипльовци?... Ами ако...

– Приятелите ми имат нужда от мен.

– Всеки помага първо на семейството си, на своя род... После мисли за другите.

– Тук е моето семейство. Нийде никого си нямам... Не зная кой съм.

– Не искаш ли да научиш?

– Ах ти, лъжлив ламски език! Няма да ме спреш! Няма да ме омагьосаш!

– Ха, ха, ха! Съмненията ще покълнат, ще вържат отровни плодове. Ще те гризат отвътре, тъй както „ръководните“ червеи изгризаха Вемура...

– Проклета Ламя!

Светкавици раздраха тъмнината. Оглушителни гръмотевици отекнаха из планинските клисури. Дъг поведе змейското опълчение.

Ламята се развъртя. Задуха силен вятър, изскубна из корен млад бор. Запокити го срещу мама Йоли, но тя устоя. Вековното дърво Вемура дори не се залюля от гневния вихър.

Маймунката Ефу мятеше ледени камъни върху деветте глави на Ламята. Омайничетата, начело с Ели, приготвяха приспивно биле. Капчиците, предвождани от Ави, пъргаво го сипваха върху ламските езици.

Птиците, напътствани от Ох – стария вълшебник и сина му Охи, изричаха заклинания, с които да предпазят змейското опълчение. Дан скачаше и с мъртва хватка впиваше зъби в опашката на Ламята. Скалата заклещваше зъбите на Ламята, чупеше ги един по един. Страшен тътен отекваше чак до морския бряг. Оли беше събрала отровни плодове и билки и ловко ги мятеше в гърлата на деветте ламски глави.

Змейското опълчение обкръжи Ламята, изтласка я към пропастта. Миг преди да се срине, тя изпусна малко ключе. Само Скок забеляза това. Пъргаво подскочи, грабна го и се скри зад Скалата.

Със страшен грохот Ламята се затъркала сред лавина от камъни и пепел.

Ех че радост настана! Но защо ли Оги изглеждаше тъжен? Защо ли Дъг смутено го поглеждаше? Защо ли Скокльо не подскачаше пъргаво насамнатам, а кротко стоеше върху Скалата?

Ще разбереш от „Оги и Кълбовидните мълнии“.

3_20_Речник към „Оги и Дъг“

Електростатично поле – образува се между двата полюса на магнита.

Епицентър – Област върху повърхността на Земята, разположена над огнище на земетръс. Там земетресението е най-силно.

Мигрира – Придвижва се от мястото, където живее, до това – където се размножава.

Полова зрелост животните достигат в различно време. Това означава, че са достатъчно пораснали, за да се размножават. И не само да имат деца, но и да могат да ги опазят, да ги научат, как да си намират храна, да разпознават враговете си и да се бранят от тях.

Суграшица – Снеговалеж от замръзнали водни зрънца, по-дребни от градушката.

Фолклор – устно народно творчество: песни, приказки, митове и легенди, пословици, поговорки и др.; народният бит и обичаи.

Фолклорна енциклопедия – обяснява традициите, обичаите и вярванията на народа ни.

Хайвер – Яйца, от които се излюпват малките рибки.

Юзда – приспособление от ремъци. Закрепва се за метално парче, поставено в устата на коня. С юздите ездачът го управлява.

3-21_Азбучен указател към „Оги и Дъг“

Епизод №

Библиография	3-23
Вълшебствата на Лунния лъч	3-11
Вълшебството на РаПър	3-08
Дъгова пьстърва	3-15, 16 и 17

Електростатично поле	3-20
Еньовден.....	3-19
Епицентър	3-13 – препратка (бележка под черта № 37) и 3-20
Змей	3-04 и 06
Ключето на Ламята.....	3-19
(Виж и в „Оги и кълбовидните мълнии“... 4-04 ; 4-06 ; 4-12, 13, 25)	
Суграшицата.....	3-02
Фолклорна енциклопедия – „Змей“	3-06

3_22_ Въпроси, свързани с „Оги и Дъг“:

- Кой умее да се гмурка и мигновено да вижда, да запомня и рисува?
- Кога рисунката на Ави засиява и всички успяват да я разгледат? (По късно Ави обяснява, че неизвестното същество от езерото има 20 хрилни тичинки на първата хрилна дъга. – Хрилете са отвори през които преминава вода и доставя кислород на рибите – те така дишат.)
- Какви са двете вълшебства на Лунния лъч?
- Вълшебството на Ра Пър е...?
- „Колежът за ръководни червей“ – какво научи от това приключение?

3_23_ Библиография към „Оги и Дъг“

КАРАПЕТКОВА, Мария. И М. Живков. Рибите в България. – София : Гей-Либрис, 2000. – 208 с.

Речна – балканска пъстърва – с. 54.

Дъгова – Американска пъстърва – с. 56.

СТАРЕВА, Лилия и др. Детска фолклорна енциклопедия : Т. 2. – София : Листа, 1998. – 144 с.

Змей – 31-48 с.

3_24_ Дневник на приключението

Не забравяй – за всеки прочетен епизод получаваш по 1 точка вълшебна сила! Записвай на едно листче номера на всеки прочетен епизод. Накрая ще ги преброиш и ще видиш, колко точки сила си получил от прочетените епизоди.

Записвай отговорите си на отделен лист – така по-бързо ще можеш да ги свершиш.

Спечелените или загубени точки записвай с плюс или минус в таблица.

3_25_ Тайното оръжие РаП

Тайното оръжие в „Оги и Дъг“ е **РаП – разлики – прилики.**

Много лесно и приятно е да го прилагаш. То ще ти помогне да организираш мисленето си.

РаП означава да сравняваш, да търсиш приликите и разликите между предметите и явленията.

Най-важна е дисциплината на мисленето. Докато търсиш приликите, трябва да мислиш само за тях. Каквито и интересни идеи да ти се пречат – ще трябва да почакаш – докато не приключиш с лова на прилики, после – на разлики.

Използвай две отделни страници в дневника. За да не се разсейваш – записвай от двете страни на един и същ лист. Така няма да виждаш приликите, докато търсиш разликите.

Ако играеш с приятели – разделете си задачите: Едната група да търси приликите, другата – разликите. После си разменете местата. Накрая сравнете отговорите.

Съсредоточи се! Не се разсейвай! Докато използваш РаП, развиваш и дисциплинираш мисленето си.

Можеш ли да изброиш, по какво Дъг прилича на риба? Ами на змей? А по какво се различава от рибите? Ами от змейовете?

После виж, как малката круша Оли изпълняват тази задача. Не надничай! Играй честно! Ето как малката круша Оли е приложила РаП:

ЗМЕЙ

Прилики

Тяло на риба

Човешки очи

Човешки чувства

Неуязвим за хладно оръжие

Около мястото, където се скри, земята остана суха.

Огнени кръгове се появиха във водата, когато се гмурна.

Разлики

Главата му не е човешка
Не мята светкавици
Не предвожда дъжда
Скри се от бурята.

РИБА

Прилики

1. Тяло на риба
2. Плува
3. Гмурка се

Разлики

Челюстта е различна
Неуязвим е за хладно оръжие
Вълшебни сияния витаят около него
Около него земята остана суха
Има човешки очи
Човешки чувства

3_26_Прочетѝ!

Каква е тайната на странните кълбовидни мълнии? Какво се случва с малката водна капка в страната на Хримтурсите?
Защо Перун, Тангра и Зевс не могат да помогнат?
Кой е странният професор Холц Копф от Академия „Вермикайо“ – почетен рушвет-пиар в Ментърджи колидж, имиджмейкър на Нетфон?
Ще научиш от „**Оги и кълбовидните мълнии**“ и ще овладееш инструмента за мислене НИ-СИ – налична информация, скрита информация.

